

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. 3. Proponitur sententia affirmantium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

Summi Pontificis ex legitima causa dissolvi possit quoad vinculum conjugale? nam, consummatum nullâ etiam summi Pontificis autoritate solvi posse, definitum est à Trid. Sess. 24. de matrim. Can. 5. ibi: si quis dixerit, propter heresim, aut molestiam cobabitationem, aut affectatam absentiam, à conjugè dissolvi posse matrimonii vinculum, anathema sit; & Can. 7. ibi: si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum docuit, & docet juxta Evangelicam, & Apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius conjugum matrimonii vinculum, non posse dissolvi, & utrumque, vel etiam innocentem, qui causam adulterio non dedit, non posse altero conjugè vivente aliud matrimonium contrahere: mœchariq; cum, qui dimissa adulterâ, aliam duxerit, & eam, que dimisso adultero, alii nupsit, anathema sit. cujus ratio est, quia matrimonio consummato conjuges efficiuntur una caro, ut dicitur c. Agathosa 27. q. 2. ubi Adrianus Papa sic loquitur: *cisi mundana lex præcipit, conversationis gratia, utrobet invito posse solvi conjugium; divina tamen lex fieri non permittit.* Nam exceptâ fornicationis causâ, viro Uxorem dimittere nullâ ratione conceditur: quia postquam copulatione conjugii, viri atq; mulieris unum corpus efficitur, non potest ex parte converti, & ex parte in sæculo remanere. item c. verum. 2. de convers. conjugat. ubi dicitur, contracto matrimonio, sed nondum consummato, licitum esse alteri, altero etiam repugnante, eligere monasterium; quia, cum non fuissent una caro simul effecti, satis potest unus ad DEUM transire, & alter in sæculo remanere: matrimonio autem consummato per corporum commixtionem ex institutione Christi, propter perfectam significationem unionis Verbi cum natura humana; & per hujus assumptionem cum Ecclesia, sicut ipsi dictæ unioni, annexa est omnimoda insolubilitas per humanam potestatem; juxta illud, Matth. 19. quod DEUS conjunxit, homo non separet: ergo. Procedit igitur tota quæstio de matrimonio tantum rato, in qua quæstione prima sententia affirmat, matrimonia fidelium rata tantum, autoritate summi Pontificis omnino dissolvi posse, ex causa legitima, etiam quoad ipsum vinculum conjugale; altera, quæ negat:

utriusq; sententiæ fundamenta in sequentibus referemus.

§. 3.

Proponitur sententia affirmantium.

Prima igitur sententia, quam probabilissimam vocat Castropalaus P. 5. D. 3. de Sponsalibus, p. 2. §. 2. est affirmantium, Pontificem ex justa causa posse dispensare in matrimonio fidelium rato tantum, etiam quoad vinculum conjugale; ita tenet Sanchez lib. 7. hic D. 74. num. 11. Pirhing. de sponsal. num. 142. & complures alii, ex quibus Innocentius in c. Ex publico. 7. de Conversione conjugat. num. 14. Anton. de Butrio ibid. num. 16. cum Ancharano num. 9. Panormitan. 14. S. Antonino. p. 3. tit. II. c. 21. Navarro in Manuali c. 22. num. 21. Sylvestro. V. divortium, q. 4. Suarez tom. 3. de Relig. l. 6. c. 17. num. 21. Lessio lib. 2. de Jus. c. 40. num. 146. &c.

Accedit Gobat in Theologia Experiment. tr. 10. num. 691. dicens: contrarium sine sedis Apostolicæ contumelia defendi jam non posse, postquam in ejusmodi conjugii dispensatum est à Paulo III. & Pio IV. ter quaterve ad instantiam unius Navarri, ut loc. cit. ipse refert: à Gregorio XIII. unâ die, undecim ejusmodi conjugiorum vincula relaxante, teste Henriquez lib. II. cap. 8. num. II. in Glossa lit. F. & ab Innocentio X. præmissâ accuratâ causæ discussione cum homine plebejo, & absque causa bonum publicum spectante, apud Gobat loc. cit. & à quatuor aliis summis Ecclesiæ Antistitibus, à Diana p. 8. tract. I. resolut. 62. §. & tandem, relatis quos, in re tam gravi, erroris & ignorantia juris Divini arguere, temerarium non immerito censet Valentia. 3. p. disp. 10. q. 1. puncto. 7.

Affirmantium doctrina sequentibus fundamentis nititur. I. quod summi Pontifices in matrimonio, rato tantum, sæpius dispensaverint, ut constat ex Gobat cit. dicere autem eos citra legitimam potestatem processisse, iniquum foret, & omnino temerarium. 2. quia potestas Papæ, in iis præsertim, quæ publicum Ecclesiæ, & animarum bonum concernunt, extendenda est, quantum potest; hoc ipso, quod

quod ipsi Ecclesiæ, & animarum gubernationem commissam, & quæ ad hanc exercendam necessaria, & valde proficua est, potestatem à Christo plenè traditam conficit ex verbis, *Pascite oves meas.* Joan. 21. & *tu es Petrus &c. quodcumq; ligaveris, & quodcumq; solveris super terram &c.* Matth. 16.

1614. Tertiò, Pontifici potestatem in votis, ac juramentis ex justa causa dispensandi cum cæteris DD. indubitatè tribuunt etiam Pontius, l. 8. cap. 4. num. 2. & Castropalaus tract. 15. Disp. 2. p. II. à num. 2. Cum ergo dissolutione matrimonii, solùm rati, gravia Ecclesiæ mala impediri, ejusque, & animarum bonum promoveri possint: ex eaque non sequantur absurda, quibus obnoxia esset dissolutio matrimonii consummati, illud solvendi potestas Papæ non est perneganda; maximè cum Papa dispensare valeat in solenni voto religionis, ut cum plurimis, & præcipuis Theologis & Jurisconsultis (& hos inter Covarruvia, Guttierrez, & aliis oppositæ sententiæ assertoribus relatis) docet Sanchez lib. 8. Disp. 8. num. 6. & variis ejusmodi dispensationum exemplis illustrat Barbosa in c. cum ad Monasterium. 6. de statu Monach. num. 13. ergo etiam, & multò magis, in matrimonio rato; arg. Regulæ, *si vincio vincentem te, à fortiori vincam te*: quam tradit Glossa in L. in accessionibus 14. ff. de divers. temp. prescript. Votum enim solenne fortius est matrimonio rato; cum illud hoc solvat ex c. verum; & c. ex publico cit.

1615. Nec obstat, quòd ejusmodi votum non sit Sacramentum, sicut est matrimonium baptizatorum; quia omnimoda insolubilitas matrimonii non provenit præcisè ex ratione Sacramenti; cum, quatenus Sacramentum est, non habeat effectum indelebilem, scilicet characterem: & ut dictum est, solvi possit professione religionis; sed, ex institutione divinâ, & perfectâ significatione vinculi insolubilis inter Christum, & Ecclesiam, quam baptizatorum matrimonio consummatio affert. Quam ob causam verba Christi: *quos DEUS conjunxit, homo non separet, &c.* quæ de uxore, exceptâ fornicationis causâ, non dimittenda subjiciuntur, de matrimonio consummato intelligenda monet Alexander III. c. ex publico cit. in fine.

Quartò; quia matrimonium ratum nec ex ratione contractus, nec ex ratione Sacramenti est omni humano jure insolubile. Nam matrimonia infidelium sunt contractus, & solvi possunt favore fidei; & matrimonia fidelium, sunt Sacramentum, & solvi possunt professione religiosâ ex num. 1615. Denique vinculum matrimonii spiritualis Pontifex potest dispensare in professione religiosa, ut docet communior, veriorque sententia; ergo etiam in matrimonio rato tantum, quod est illo infirmius; cum hoc per eam dissolvatur, ut constat ex c. desponsationem c. decreta legalia, 27. q. 2. c. Ex publico. & Ex parte tua. de Convers. conjugat. Extrav. antiquæ, Joannis 22. de voto.

Quintò, si vera foret, vel etiam probabilis sententia, negans, id licere Pontifici, verum quoque foret, aut saltem probabile, tot Pontifices non habuisse in materia tam gravi, qualis est Sacramentorum, infallibilem Spiritus Sancti assistentiam, sed turpissimè hallucinatos fuisse, actus faciendo invalidos, ac illicitos; quod asserere absurdissimum est. Neque per hoc excusantur Pontifices, quòd autoritatem plurimorum DD. hanc dispensandi facultatem ipsis concedentium, secuti fuerint: si enim probabile est, quòd ratum matrimonium dissolvere non possint, prout vult sententia negans, tum solùm sequitur, quòd non soli Pontifices erraverint, sed etiam DD. quorum autoritate nitentur; sicque quòd illi non habuerint infallibilem Spiritus Sancti assistentiam.

Sextò, in dubio, an aliquid à superiore, præsertim summo Pontifice factum, liceat, aut valeat? pronuntiandum est pro facto superioris, non tantum licite; sed etiam valide; sed complures summi Pontifices in matrimonio rato tantum cum fidelibus dispensarunt; ergo de hoc facto pronuntiandum erit, id non tantum licite, sed etiam valide, atq; adeo ex legitima potestate sibi competente à summo Pontifice factum esse. Ma. ex eo est, quia sicut, licet dubium sit (imo licet probabile sint utrinq; sententiæ) an res, quam possidet Petrus, sit ejus, an Pauli? suppositâ tamen Petri possessione, absolute verum est, dicere, quòd illam valide & licite.

heicē retineat Petrus, donec clarē doceatur esse Pauli: Sic & in nostro casu discurrendum; licet enim, præsciendū ab omni facto superioris, probabile fore utrinque, posse, v. g. validē dispensare & non posse; supposito tamen maturo superioris facto, absolutē verum est, dicere, superiorem validē dispensare, donec ostendatur contrarium; quod enim præstat in primo casu possessio, hoc in secundo præstat factum superioris, pro quo non minus stat præsumptio, quam pro possessione. Min. etiam constat ex num. 1611. & testimonio D. Antonini apud Sanchez afferentis, se Bullas Martini V. & Eugenii IV. vidisse; Navarri, afferentis, ad suam petitionem Paulum III. & Pium IV. dispensasse; Gobatii, qui septem Pontificibus, apud Dianam recensitis, addit Innocentium X. qui post longas, acresque inter Theologos de hac potestate concertationes dissolvit ratum matrimonium vulgaris cujuspiam opificis nullā Magnatum gratiā suffulti, & quidem absque causa bonum publicum concernente.

1619. Hæc confirmari possunt ex P. Matthæo de Moja tract. 1. de opin. probab. c. 9. à num. 27. ubi ait: quando circa rem, quæ est juris divini, duæ dantur sententiæ probabiles, quarum altera negat Pontifici potestatem validē dispensandi, altera vero concedit, si Pontifex post adhibitam maturam utriusque sententiæ considerationem, præviumque Theologorum examen diligens, & accuratum, ac auditis Cardinalium votis, se ad unam partem determinat, alterutram amplectens sententiā, canonizata manet hæc Pontificis determinatio, & ad eum certitudinis gradum ascendit sententiā, quam amplectitur, ut contraria nullam amplius habeat probabilitatem.

1620. Horum ratio est; quia dispensatio in simili casu vim habet statuti; sicut ergo, si post maturam consilium Pontifex statueret, ac voce definiret, licere sibi dispensare, necessariò standum foret huiusmodi statuto; Sic etiam standum erit accurately ejusdem facto. Atque hanc doctrinam dudum antè docuit Sylvester in summ. v. votum. 40. num. 5. ubi loquens de dispensatione in voto solenni

castitatis (quam à Pontifice concedi posse negat) in in fine num. cit. dicit: quod, si faceret (id est dispensaret,) Papa, ut Papa, hoc est, ut caput utens adutorio membrorum, consultando factum, & faciendo quod in se est, ut sciat veritatem, tali determinatione (dispensationi v. g. ad quam se determinavit) standum esset necessariò. Unde Veracruz in speculo. 2. part. art. 27. cum D. Antonin. Cajet. Armilla, & aliis apud Mojam sic scribit: de Pontificis potestate, postquam dispensavit, dubitare (multoque magis contrarium docere) instar sacrilegii est. Effert enim Christo Domino quasi exprobrare, quòd non fatis Ecclesiæ suæ providisset.

§. 4.

Propositur sententia negantium.

Pro hac sententia referuntur, eam 1621. tenentes Scotus in 4. dist. 31. q. 1. & S. Bonaventura ibid. dist. 27. art. 3. q. 2. quos Turrecremata in can. sunt qui dicant. 27. q. 2. art. 3. num. 5. Alexand. de Nævo in c. Tuas. 5. de spons. duor. num. 14. Covarruvias cit. cap. 7. §. 4. num. 13. Gutierrez cit. cap. 17. num. 12. & præter alios VV. ex RR. secuti sunt Pontius lib. 9. de matr. cap. 5. num. 3. & Castropalaus P. 5. D. 3. de Sponsalibus, p. 2. §. 2. num. 3. qui, etsi sententiā affirmativam probalissimam, judicet, veriore tamen judicat, quæ Pontifici negat hanc facultatem, & ait, hoc docere ferè omnes Theologos. Rationem reddit; quia, cum matrimonium sive ratum, sive consummatum, jure divino, & naturaliter insolubile sit, nequit nisi DEO concedente dissolvi, ut expressè decidit Innocentius III. in cap. ex parte, de convers. conjugat. ibi: ex quo matrimonium inter legitimas personas contrahitur, in nullo casu, illis viventibus, dissolvi potest, nisi forte secus fuerit ex relatione divina. At neque ex Ecclesiæ traditione, neque ex ullo textu constat, DEUM Pontifici concessisse hanc facultatem; ergo asserenda non est. Id ipsum probatur ex c. hi qui matrimonium 1. 32. q. 7. ubi Nicolaus Papa inquit; ob furorem, amentiam, aliamve infirmitatem supervenientem, conjugia solvi non possunt.

Nec

quod ipsi Ecclesiæ, & animarum gubernationem commissam, & quæ ad hanc exercendam necessaria, & valde proficua est, potestatem à Christo plenè traditam confiter ex verbis, *Pascite oves meas.* Joan. 21. & *tu es Petrus &c. quodcumq; ligaveris, & quodcumq; solveris super terram &c.* Matth. 16.

1614. Tertiò, Pontifici potestatem in votis, ac juramentis ex justa causa dispensandi cum cæteris DD. indubitatè tribuunt etiam Pontius, l. 8. cap. 4. num. 2. & Castropalaus tract. 15. Disp. 2. p. II. à num. 2. Cum ergo dissolutione matrimonii, solùm rati, gravia Ecclesiæ mala impediri, ejusque, & animarum bonum promoveri possint: ex eaque non sequantur absurda, quibus obnoxia esset dissolutio matrimonii consummati, illud solvendi potestas Papæ non est perneganda; maximè cum Papa dispensare valeat in solenni voto religionis, ut cum plurimis, & præcipuis Theologis & Jurisconsultis (& hos inter Covarruvia, Guttierrez, & aliis oppositæ sententiæ assertoribus relatis) docet Sanchez lib. 8. Disp. 8. num. 6. & variis ejusmodi dispensationum exemplis illustrat Barbosa in c. cum ad Monasterium. 6. de statu Monach. num. 13. ergo etiam, & multò magis, in matrimonio rato; arg. Regulæ, *si vincio vincens te, à fortiori vincam te*: quam tradit Glossa in L. in accessionibus 14. ff. de divers. temp. prescript. Votum enim solenne fortius est matrimonio rato; cum illud hoc solvat ex c. verum; & c. ex publico cit.

1615. Nec obstat, quòd ejusmodi votum non sit Sacramentum, sicut est matrimonium baptizatorum; quia omnimoda insolubilitas matrimonii non provenit præcisè ex ratione Sacramenti; cum, quatenus Sacramentum est, non habeat effectum indelebilem, scilicet characterem: & ut dictum est, solvi possit professione religionis; sed, ex institutione divinâ, & perfectâ significatione vinculi insolubilis inter Christum, & Ecclesiam, quam baptizatorum matrimonio consummatio affert. Quam ob causam verba Christi: *quos DEUS conjunxit, homo non separet, &c.* quæ de uxore, exceptâ fornicationis causâ, non dimittenda subjiciuntur, de matrimonio consummato intelligenda monet Alexander III. c. ex publico cit. in fine.

Quartò; quia matrimonium ratum nec ex ratione contractus, nec ex ratione Sacramenti est omni humano jure insolubile. Nam matrimonia infidelium sunt contractus, & solvi possunt favore fidei; & matrimonia fidelium, sunt Sacramentum, & solvi possunt professione religiosâ ex num. 1615. Denique vinculum matrimonii spiritualis Pontifex potest dispensare in professione religiosa, ut docet communior, veriorque sententia; ergo etiam in matrimonio rato tantum, quod est illo infirmius; cum hoc per eam dissolvatur, ut constat ex c. desponsationem c. decreta legalia, 27. q. 2. c. Ex publico. & Ex parte tua. de Convers. conjugat. Extrav. antiquæ, Joannis 22. de voto.

Quintò, si vera foret, vel etiam probabilis sententia, negans, id licere Pontifici, verum quoque foret, aut saltem probabile, tot Pontifices non habuisse in materia tam gravi, qualis est Sacramentorum, infallibilem Spiritus Sancti assistentiam, sed turpissimè hallucinatos fuisse, actus faciendo invalidos, ac illicitos; quod asserere absurdissimum est. Neque per hoc excusantur Pontifices, quòd auctoritatem plurimorum DD. hanc dispensandi facultatem ipsis concedentium, secuti fuerint: si enim probabile est, quòd ratum matrimonium dissolvere non possint, prout vult sententia negans, tum solùm sequitur, quòd non soli Pontifices erraverint, sed etiam DD. quorum auctoritate nitentur; sicque quòd illi non habuerint infallibilem Spiritus Sancti assistentiam.

Sextò, in dubio, an aliquid à superiore, præsertim summo Pontifice factum, liceat, aut valeat? pronuntiandum est pro facto superioris, non tantum licite; sed etiam valide; sed complures summi Pontifices in matrimonio rato tantum cum fidelibus dispensarunt; ergo de hoc facto pronuntiandum erit, id non tantum licite, sed etiam valide, atq; adeo ex legitima potestate sibi competente à summo Pontifice factum esse. Ma. ex eo est, quia sicut, licet dubium sit (imo licet probabile sint utrinq; sententiæ) an res, quam possidet Petrus, sit ejus, an Pauli? suppositâ tamen Petri possessione, absolutè verum est, dicere, quòd illam validè & licet.